

Lokale schrijfster debuteert met 'Spaans meisje op Ameland'

Rita Knijff-Pot: 'Dit verhaal moest verteld worden'

DOOR: SASKIA LUIJER

"Van een eiland was het niet gemakkelijk vluchten. Er was één overvaart per dag van Holwerd naar Nes. En de mensen op die helft van het eiland, in Nes en Buren, waren overwegend katholiek en gewend aan toeristen in de zomer. Ze waren niet afkerig van buitenlanders. Het leek een uitstekend idee om de extreem vluchtgevaarlijke Spanjaarden naar Ameland te sturen."

Gefascineerd door deze inleidende tekst? Het fragment is afkomstig uit 'Spaans meisje op Ameland', de historische debutroman van de 's Gravelandse - en in het verleden ook in Nederhorst den Berg en Hilversum woonachtige - Rita Knijff-Pot. Op een zonnige zomeravond vertelt zij over haar zoektocht naar dit bijzondere verhaal: 'Tijdens mijn journalistiekopleiding zocht ik een serieus thema om mij in te verdiepen. In een knipselmap met onderwerpen waar ik ooit over wilde schrijven, sprong er één uit: een aankondiging van een uitzending van het TV programma 'Andere Tijden' uit 2004 over de Spaanse Burgeroorlog. Het betrof een verslag van een groep Falangisten, aanhangers van Franco die als vluchtelingen asiel kregen op Ameland. Wat mij vooral intrigeerde was het feit

hoe mensen als vluchteling over de wereld zwierven.' Omdat er in de dertigerjaren maar één keer per dag een boot naar Ameland ging, was inderijd de controle op deze asielzoekers goed te handhaven. Het waddeneiland kende nog weinig toerisme en de komst van de Spaanse edellieden bracht wat leven in de brouwerij. Ook voor de Amelandse meisjes vormden zij een welkome afleiding. Knijff-Pot licht toe: 'De charmante Spaanse Pedro uit Madrid en het mooie Amelandse meisje Rika uit Nes worden verliefd op elkaar. Wanneer de Spaanse burgeroorlog teneinde loopt en Pedro met de groep Spanjaarden terugkeert naar zijn vaderland, weet hij niet dat Rika in verwachting is van zijn kind. Een ongehuwde moeder was in die tijd natuurlijk een schande en deze geschiedenis drukte een stempel op het hele

gezin.'

Het Spaanse meisje Annelies groeide op in een oer-Hollandse omgeving en leed onder het feit dat zij een buitenechtelijk kind was. Ze werd door schoolkinderen gepest en nageroepen met 'Spanjooltje'. Moeder Rika wilde niet met Annelies over haar Spaanse liefde praten. Knijff-Pot: 'In het gezin werd niet over het verleden gesproken en zo ontstond er een afstand tussen moeder en dochter. Tijdens de tweede wereldoorlog verhuisde Rika naar Duitsland en groeide Annelies bij haar oma op. De vraag of haar vader van haar geboorte op de hoogte is geweest en waarom hij nooit meer iets van zich heeft laten horen bleef altijd op de achtergrond aanwezig.'

Het levensverhaal van Annelies ging de 's Gravelandse steeds meer interesseren. Zij vertelt enthousiast: 'De opzet was om er een verhaal van te maken, maar uiteindelijk werd het een boek. Vanaf het eerste gesprek op Ameland wist ik dat ik deze geschiedenis wilde vastleggen! Sinds 2007 bezocht de schrijfster meerdere keren Ameland om feiten en gebeurtenissen uit het leven van het Spaanse meisje te verzamelen: 'Annelies was kort

daarvoor overleden, dus ik heb vooral gesprekken gevoerd met de familie - haar man Anton, nichtje Ria en haar kinderen - en met mensen die haar van dichtbij hebben gekend. Ook ben ik naar Duitsland en Spanje gegaan en deed onderzoek in archieven om deze familiegeschiedenis te reconstrueren.'

Met een grote verzameling aan gegevens begon Knijff-Pot gedisciplineerd met schrijven. In haar werkkamer, met uitzicht op de 's Gravelandse vaart, kreeg haar werk vorm. 'In mijn boek heb ik een beeld willen schetsen van de invloed van de tijdgeest op een familie. De wereldgeschiedenis bepaalde het lot van een aantal persoonlijke levens en het leven van Annelies in het bijzonder. Tegen de achtergrond van dit

tijdsbeeld heb ik de gebeurtenissen van alle kanten proberen te belichten. Het onderwerp was lange tijd beladen, maar met het vertrouwen dat ik kreeg van de betrokkenen heb ik het zorgvuldig beschreven en vastgelegd. Dit verhaal moest verteld worden.' Spaans meisje op Ameland is inderdaad een boeiende roman, dat een historisch onderbelichte geschiedenis mixt met een aangrijpend familieverhaal. Dit bijzondere boek, waarvan in juli de tweede druk verschijnt, is zeker een aanrader.

Spaans meisje op Ameland, Rita Knijff-Pot
Uitgeverij Aspect BV, ISBN 978-94-6153-019-6, 252 pagina's, € 18,95.